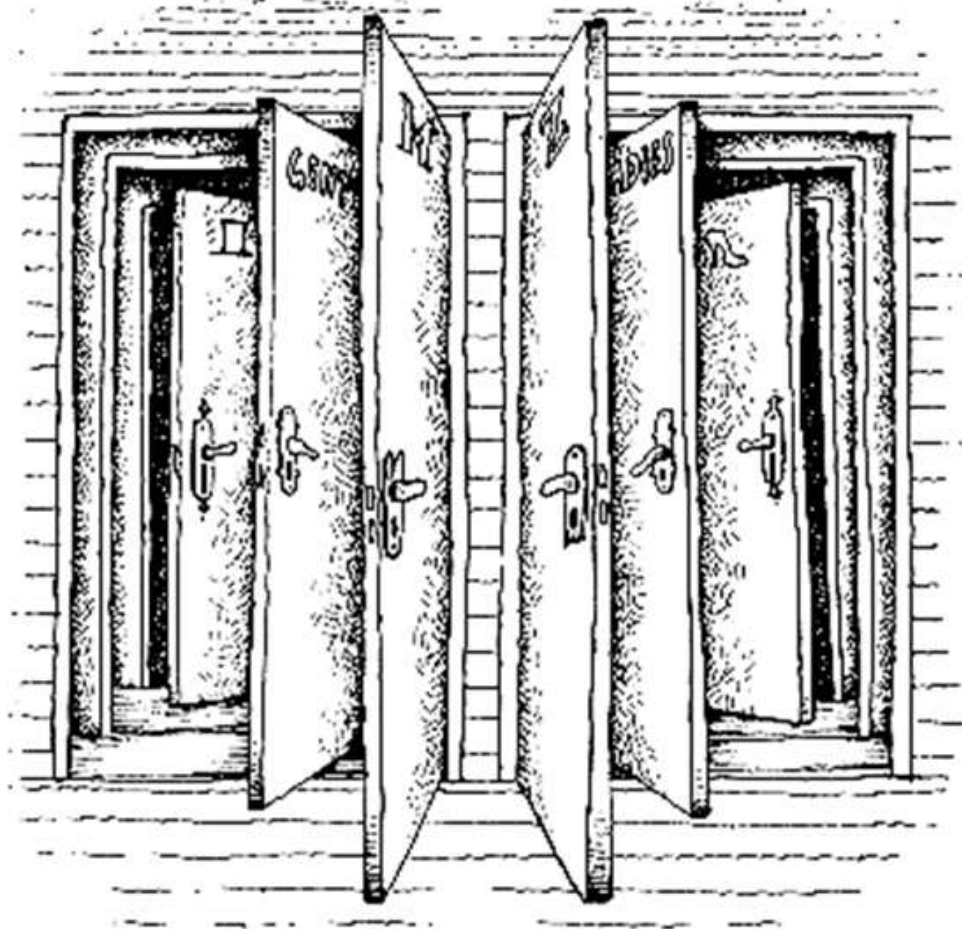

Václav Šuplata

Lady 00

(Lejdy nula nula)

Václav Šuplata

LADY 00TM

(Lejdy nula nula)

1.

„Za použitie sa platí!“ zavolala za odchádzajúcim mužom bez toho, aby zodvihla k nemu oči a prerušila prácu, ktorej sa venovala so zvláštnym zaujatím. Trhala rolku toaletného papiera na jednotlivé kúsky. Každý potom preložila na polovicu a nevelkým nožom prerezala.

Muž sa zarazil, chvíľu šmátral vo vrecku saka, budiaceho dojem, že svoj najlepší čas malo za sebou skôr ako ho došli, až napokon našiel čo hľadal, a hodil na malý tanierik päťdesiatcentovú mincu.

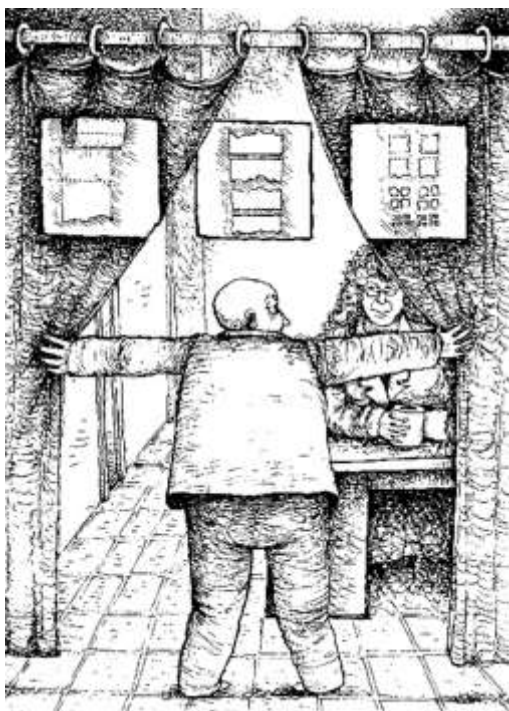
Hlasité cinknutie len zvýraznilo opovrhnutie, ktoré bolo súčasťou tohto, jej tak dôverne známeho gesta, ktorým sa platí za použitie toalety. Ona sa však len chápavo pousmiala krivým úsmevom, čím zároveň zakončila svoj záujem o muža, ktorý bol pre ňu len jedným z tisícok. Keby to bol tušil, asi by sa urazil.

Muž zostal zamyslene stáť, a trochu prekvapene sledoval jej tvorivú prácu.

„Na menšie kúsky sa ten toaleták už rozdeliť nedá?!“ opýtal sa podráždene.

„Môžem to skúsiť,“ odvetila stále rovnako pokojne, bez toho, aby venovala neznámemu čo i len pohľad, a pohybom, ktorý prezrádzal mnohoročnú rutinu, odtrhla ďalší kus toaletného papiera presne v mieste perforácie.

Muž pokrútil hlavou v rozhorčení nad spôsobmi, ktoré sú ľudia ochotní použiť na to, aby nevedeli čo s peniazmi, a stratil sa v medzere ťažkého, špinavého závesu.

Potreboval sa so svojim zistením podeliť s kamarátmi sediacimi pri jednom zo stolov neveľkej krčmy, ktorej neutíchajúci hluk dopĺňali nepravidelné hlásenia z neďalekej železničnej stanice a pravidelný buchot kolies vlakov prechádzajúcich okolo.

Jej svet za ťažkým, špinavým, pôvodne červeným závesom bol iný. Aj sem doľahli zvuky staničného rozhlasu i klepot kolies vlakov prechádzajúcich okolo, no tu dominoval iný zvuk; syčivý zvuk večne tečúcej vody v pisoároch za obitými dverami s označením „M“, a žblnkotavý zvuk neustále sa naplňajúcich nádob s rovnako neustále tečúcich splachovačov spoza dverí s označením „Z“.

Niektorí dlhoroční štamgasti sa občas chválili, že pamätajú časy, keď nad tým „Z“ bol aj mäččeň, no jeho absencia, ako sa ukázalo, nikomu neprekážala. Kto už musel do jedných z tých dvier, vždy vedel kam patrí. Každý človek zažíva občas chvíle krásnej jasnozrivosti.

Trochu zvláštno pôsobil v tomto priestore starý, ošarpaný kancelársky stôl.

Náhodný triezvy návštevník sa musel zaiste pousmiať nad predstavou, ktorá sa nevdojak pri pohľade na stôl vybavila.

Predstava dôležitej kancelárie s ešte dôležitejším pánom v tmavom obleku v nejakom ešte dôležitejšom úrade, kde stál tento stôl jednak preto, aby ten dôležitý pán mal za čím sedieť, a jednak preto, aby mal mať na čom položené tie úplne najdôležitejšie formuláre, tlačivá, listy, smernice, novelizácie a novelizácie novelizácií, schvaľovacie dekréty vedľa neschvaľovacích dekrétov, prijímacie dekréty, udania, prepúšťacie dekréty a pečiatky.

A dnes? Na tom istom stole ležia natrhané kúsky toaletného papiera pred použitím a malý tanierik na mince za použitie.

Tej, čo sedí za stolom, padá do čela prameň hnedých vlasov, ktoré začínajú šedivieť a ona sa nesnaží tváriť, že to nie je pravda. Napokon, je to jedno; a nielen jej. Rovnako, ako je jedno, či má šesťdesiatpäť, na ktoré vyzerá, alebo päťdesiat, ktoré má naozaj. A keby ju stáli zákazníci nevolali Lady, nevolali by ju asi nijak, lebo na jej skutočné meno sa jej nikto nikdy neopýtal. Vraví sa, že svoju prezývku dostala kedysi dávno, keď jej istý opitý hosť dal nemravný návrh a ona ho odmietla, hoci to bol pravdepodobne jediný nemravný návrh v jej živote. Niektorí však tvrdia, že to vôbec nie je pravda, lebo ona ten návrh prijala. Je to však rovnako jedno, ako všetko ostatné.

Denne rozdeľuje toaletný papier na jednotlivé listy, už roky v duchu nadávajúc na toho, čo vymyslel tieto kotúčky, a zrušil tak pôvodný skladaný toaletný papier, ktorý nebolo treba trhať, a tak dobre sa prerezával na polovicu.

Z dverí „M“ vyšiel potácajúci sa zvyšok muža.

Na moment sa vodnatými očami zahľadel smerom, ktorý sa dal odčítať skôr z toho kam bola otočená hlava, ako z toho, kam pozeral, potom urobil rukou gesto, ktoré prezrádzalo už len pozostatky bývalej schopnosti koordinácie pohybov, a v snahe čosi povedať vyblabotal:

„Mmm...ééé...a...ggg... ..žžh... ááá!“

Posledné citoslovce podčiarkol rezignovaným mávnutím ruky, otočil sa k závesu a po niekoľkých pokusoch sa mu podarilo nájsť aspoň jeho okraj, keď už nie medzeru uprostred.

Žena za stolom, chvíľu počkala, kým TO čo práve prešlo okolo nej, úspešne splynulo so spoločnosťou za závesom, a potom naučeným pohybom vybrala zo šuplíka starý, ošúchaný zošit. Chvíľu v ňom listovala, kým našla hľadanú stranu, a čosi dopísala do zdanlivo nekonečného stĺpca čísiel prechádzajúceho cez niekoľko strán.

„Však počkaj; raz ťa niekde stretnem triezveho, a potom vyrovnáš účet aj s úrokmi!“ hundrala schovávajúc zošit do stola.

„Dobrý večer!“ ozvalo sa od závesu.

Trochu prekvapene zodvihla zrak. Nestávalo sa, že by ju niekto zastihol zamyslenú. V tej chvíli sa však jej tvár rozjasnila.

„Dobrý večer, pán profesor!“ pozdravila s neskrývanou úctou. „Už som si myslela, že sa dnes ani nezastavíte.“

„To viete Lady, pri dnešnej cene piva je hriech chodiť na toaletu tak často ako kedysi,“ odpovedal muž s priateľským úsmevom.

Profesor bol vo veku, kedy si ešte muž vyprosí, aby ho označovali za starého, ale na druhej strane, musí prijať skutočnosť, že všeličo už pravdepodobne znovu nezažije. Jeho obnosený oblek i kabát prezrádzali, že boli kedysi určite elegantnými odevmi, rovnako aj profesorov výzor niesol v sebe dodnes stopy vyberaného spôsobu správania, a kedysi dobrého postavenia.

Na stôl položil zložené noviny.

Lady sa usmiala: „Ďakujem, pán profesor, to ste naozaj nemuseli!“ prekvapene pozrela na dátum na titulnej strane. „Dokonca dnešné!“

„Tak veru; dnes už ľudia zahadzujú aj čerstvú tlač. Všetko ide dolu vodou,“ usmial sa nad tým, čo mu napadlo. „Svet je vlastne taký veľký splachovač. Raz budete predávať tie svoje útržky toaletného papiera pred dverami obrovského záchodu zvaného svet. Vás ešte čaká veľká kariéra Lady,“ kývol rukou a vošiel na záchod.

Lady so smutným úsmevom pozerala za profesorom. „Vzácnny človek. Škoda, že nerozumiem tomu, čo hovorí,“ pomyslela si úctivo.

V tej chvíli sa záves rozhrnul a razantným krokom vošla mladá dievčina, očividne domáca štamgastka, silne vymaľovaná a snaživo moderne oblečená.

Keď si človek odmyslel všetko čo o nás prezrádza naša vlastná tvár, musel priznať, že dievčina nepatrila k najškaredším, a azda len nedostatok sebavedomia ju nútil chodiť do krčmy ako je táto.

„Ahoj!“ kývla hlavou k Lady a zo stola si zobrala niekoľko útržkov toaletného papiera. „Na revanš; nemám ani fuka.“

Lady sa zamračene pozrela za dievčinou, ktorá sa stratila vo dverách záchodu, a potichu zašomrala:

„Keby si to nerobila za chľast, Evička, mala by si aspoň na ten papier!“

Rezignovane pokrútila hlavou a roztvorila noviny. Chvíľu v nich listovala, až nakon našla čo hľadala, a zamračene sa začítala.

Profesor vyšiel zo záchodu, na tanierik položil mincu, a nazrel Lady cez rameno do novín.

„Niečo zaujímavé?“ opýtal sa vidiac, že práve zaujato číta program televízie.

„Ale...“ pokrčila nespokojne nosom, „Žiaden program pre hluchých.“

Profesor sa usmial:

„Vy predsa nie ste nepočujúca!“

„To nie, pán profesor,“ pokrútila hlavou, „ale už dlho mi nefunguje na televízore zvuk, takže pozerám len programy, kde je v rohu ten mávajúci.“

„Vy mu vari rozumiete?“ neskrýval profesor úprimné prekvapenie.

„Dajte pokoj,“ zasmiala sa Lady, „tomu hádam nerozumie nikto; ale on je väčšinou to jediné, na čo sa dá pozerat’.“

Profesor sa rozosmial.

„Viete si predstaviť, ako toho chlapa musia po takom programe bolieť ruky?“

S úsmevom priateľský pohladil Lady po pleci a pobral sa k odchodu. Pred závesom sa takmer zrazil s výrazne sa ponáhľajúcim mladým mužom.

Na jeho ospravedlňujúce gesto len chápavo kývol hlavou, pozrel sa na Lady, a s úsmevom povedal:

„Ja vždy hovorím, že dôležité veci sa nemajú odkladať na poslednú chvíľu,“ a stratil sa v ruchu krčmy.

Z dámskych dverí vyšla Eva. Na stôl položila útržok toaletného papiera.

„Čo som ušetrila, poctivo vraciam,“ oznámila a razantne si prekliesnila cestu špinavým závesom.

Lady pohoršene pokrútila hlavou:

„A potom vraj Boh existuje! Ona povie poctivo a ani nezahrmí!“

Keď po chvíli vyšiel zo záchoda mladík, výraznejšie pomalšie, ako tam vošiel, ani nezdvihla oči od novín a s miernym dôrazom povedala:

„Za použitie sa platí, mladý muž!“

Mladík sa zarazil, a pokojne, bez hnevu i irónie, sa opýtal:

„A ako viete, že som použil?“

Lady sa na neho rovnako pokojne pozrela:

„Ešte ma presvedčajte, že ste sa tam boli nadýchať čerstvého vzduchu!“

„To by som sa naozaj neodvážil,“ usmial sa mladík, očividne spokojný s jej reakciou.

„Ja vám hneď donesiem, len si musím rozmeniť.“

„To ste si mali rozmeniť pred tým!“

„Keby som čakal, kým mi čašník rozmení, tak sa mohlo stať, že by som sem už nemusel. Hneď som späť,“ kývol rukou a odbehol.

Útrpne za ním pozerala.

„Hneď som späť... takých už poznám!“ Na moment sa zadívala kamsi do minulosti.
„Hneď som späť; a do dnes som slobodná!“

Bez záujmu si začala prezerat' fotografie na športovej strane novín.

Mladík sa však skutočne o chvíľu vrátil. Na tanierik položil mincu, a na stôl pred prekvapenú Lady, s úsmevom, postavil plný poldecák.

„Za dôveru!“ Druhým poldecákom, ktorý držal v ruke, naznačil štrngnutie.

Lady nechápavo pokrútila hlavou.

„Teda, buď je dnes v ústave vychádzka, alebo ste tajomný prízrak dávno vymretých gavalierov.“

„Ani z blázinca, ani z hlúpej knihy,“ zasmial sa mladý muž. „Jednoducho mám dnes šťastný deň, a chcem to s niekým osláviť. Na zdravie!“

Lady jemne pokrčila ramenami a odpila si z poldecáku.

„A čože sa vám dnes podarilo?“

„Neprijali ma na vysokú, rozišiel som sa s frajerkou, spod brány mi ukradli bicykel, a v autobuse ma chytil revízor,“ povedal mládenec pobavene.

„Tomu hovoríte šťastný deň?“ opýtala sa s úprimným údivom.

„Pravdaže; viete si predstaviť, čo všetko sa mi mohlo ešte stať?“ usmial sa a dopil svoj pohár.

„To je vlastne pravda,“ prikývla Lady pobavene. „Tak na vaše zdravie! Aj keď v tejto krčme môžete prísť aj o to.“

„Vy ma nedáte,“ mávol mladík rukou. „A keby náhodou bolo treba, moje meno je Viktor.“

„Tak dobre; mňa volajú Lady. A choďte zobrať na môj účet ešte raz!“ podala mládencovi svoj prázdny poldecák.

Viktor žmurkol jedným okom a vybehol za záves.

Lady za ním pozerala so smutným úsmevom.

„Sú v živote svinstvá, ktoré sa rozpúšťajú jedine v alkohole,“ šomrala si pre seba. „Len sa to nesmie preháňať. Ani s tým životom.“

Viktor sa vrátil nesúc víťazoslávne v každej ruke dva poháriky.

„Zobral som to všetko na seba. Dnes predsa oslavujem ja.“

Lady akoby stále neverila, že sa jej nesníva, len pokrútila hlavou a štrngla si s Viktorom oboma pohárikmi naraz.

„A na akú vysokú školu ste sa to chceli dostať?“ opýtala sa po chvíli.

„Na privysokú,“ uškrnul sa Viktor v smutnom zamyslení. „Chcel som byť scenáristom. Písať divadelné hry, televízne inscenácie...“

„Aj na to je škola?“ zostala Lady, ako pravidelný televízny divák, úprimne prekvapená. „Z tých inscenácií to často ani nepoznať.“

„Talent sa samozrejme naučiť nedá, ale diplom ponúka možnosti,“ vysvetlil Viktor a chcel ešte čosi povedať, no napokon len mávol rukou akoby chcel zahnať myšlienku a odpil si z poldecáku.

„Nebojte sa; všetko sa raz na dobré obráti,“ pokúsila sa Lady o úsmev a mala čo robiť aby jej nebolo na hlase poznať, že tomu sama neverí.

„Pani Lady; rozprávky sú krásne v čase, keď ešte nevieme, že sú to rozprávky,“ zdvihol Viktor ukazovák.

„Jeden môj známy zas hovorí,“ dávala chvíľu Lady v duchu dokopy slová, „že slnko v každom momente niekde vychádza.“

„To je pravda,“ prikývol Viktor, „treba len vždy stáť na tom správnom mieste na zemeguli. A preto som ja teraz tu.“ Odpil si riadny dúšok a zadíval sa na Lady.

„A vy; pani Lady? Vaše vysnívané miesto na tomto svete, predsa určite nebolo toto,“ ukázal širokým gestom naokolo.

Na chvíľu zostala zaskočená. Rozpačito ukladala rozrezaný toaletný papier na stole, a potom povedala takmer šeptom: „Nie, nebolo. Prišla som k tomu tiež ako v rozprávke. Tej o prievozníkovi. Pred rokmi som raz zaskočila za chorú priateľku, a tá sa viac nevrátila.“

„No prosím,“ usmial sa smutne Viktor. „Je najvyšší čas, aby som to prebral zas ja.“

„Dajte pokoj Viktor! Na to ste ešte priveľmi mladý. Máte celý život pred sebou.“

„Pani Lady...!!!“

„Ja viem; ja viem.“ prikývla chápavo i ospravedlňujúco zároveň. „Mne to tiež tak kedysi hovorili, ale nikto mi nepovedal aký celý život mám vlastne pred sebou.“

„No vidíte.“

„Lenže; každé 'dnes' má svoje 'zajtra',“ povedala povzbudivo. „Čítala som to síce v ktorýchsi novinách, ale aj tak si myslím, že je to pravda. V tom slove je predsa nádej.“ Na krátko stíchla. „Čo ak už zajtra príde sem na záchod niekto... niekto kto...“

„Kto ma dostane na školu?“ dokončil ironicky Viktor. „Neurazte sa pani Lady, ale naozaj nemám dojem, že táto špinavá, staničná krčma, je práve vyhľadávanou Mekkou všemocných.“

„Možno príde niekto len náhodou...“ povedala zamyslene, ale zdalo sa, akoby vlastne hľadala nádej pre seba samú. „Napokon aj vy ste tu dnes prvý krát.“

„Áno, ale nie náhodou; ja sem od dnes patrí.“ Viktor vytiahol z vrecka zložený list papiera, roztvoril ho a položil pred Lady. Nemo sa začítala, chápavo kývala hlavou, no napokon sa zarazila a ukázala prstom na papier. „Ale tu píš, že sa môžete proti rozhodnutiu odvolať.“

„Preto som tu na stanici,“ poskladal Viktor znovu list a schoval do vrecka. „Niekde tu predsa určite musí byť lampáreň.“

Spoza závesu sa vypoťácal opilec. Na moment sa zarazil, vodnatými očami, s viečkami na pol žrde, si prezrel Viktora, a odpoťácal sa na záchod.

Lady pokrútila hlavou a zo zásuvky stola vytiahla starý, obdratý zošit.

„Ten už to má za sebou,“ poznamenal Viktor.

„Ten?“ mávla Lady rukou. „Ten už aj čas ráta na litre. A pritom by sa pokojne mohol zamestnať v nejakom cirkuse ako rarita. Tak sa ponáhľa k svojmu poháru, že určite niet na svete človeka, ktorý by sa vedel vymočiť rýchlejšie ako on.“

Opilec, akoby chcel potvrdiť jej slová, sa v tej chvíli vytackal zo záchodu. Zastavil sa, urobil gesto akoby chcel niečo povedať, potom len mávol rukou a odpoťácal sa preč.

Viktor za ním so záujmom pozeral.

„Skutočne duchaplný monológ.“

„To som si mohla myslieť!“ zahundrala Lady a zapísala čosi do zošita.

„A to vždy prednesie nejakú takúto múdrosť?“ opýtal sa Viktor.

„Už roky. Dodnes som sa nedozvedela, čo chce povedať. Chlapi mu hovoria Ukecaný Ferko.“

Viktor podišiel k závesu a mierne ho pootvoril.

„Čudný svet. Keď som vošiel, prezreli si ma, a bez slova mi dali najavo, že som tu cudzí. Zvláštne tváre.“

„Tváre?“ uškrnula sa Lady. „Väčšina z nich sa na seba už len podobá.“

Viktor sa zasmial. „To raz použijem.“

„Tak vy ste chceli byť spisovateľom?“ zamyslela sa Lady a na tvári sa jej objavil ten zvláštny úsmev, ktorý vždy prezradí, že človek je momentálne kdesi, kde bolo krásne, ale dlho trvalo, kým krásu toho času pochopil.

„Hm; ja som kedysi mala tiež svoj veľký sen,“ pokračovala po chvíli. „Dala by som vtedy čokoľvek za to, aby som bola herečkou.“

„Vtedy?“ skočil jej Viktor necitlivo do spomienok. „A dnes už nie? Čo ak tu hádžeme na tanierik drobné mince druhej Gréte Garbo, či Sofii Loren?“

Lady sa polichotene zasmiala, ale hanblivo povedala:

„Že sa nehanbíte uťahovať si zo starej baby!“

„Jednak nie ste stará, a jednak si z vás neuťahujem,“ povedal Viktor a snažil sa, aby to znelo čo najúprimnejšie.

Z krčmy za špinavým závesom sa ozvali husle. Presnejšie, ozval sa srdcervúci plač huslí, ktoré plakali nad vlastným osudom. Napokon v rukách toho, kto ťahal sláčikom po ich strunách, im ani iné nezostávalo.

Viktor sa zarazil a prekvapene sa pozrel smerom odkiaľ ten hrozný zvuk prichádzal.

„Nechcel by som sa tváriť, že mám výnimočne dobrý hudobný sluch, ale toto si hádam tie husle naozaj nezaslúžia. Kto to je preboha?!“

Lady sa usmiala:

„To je starý Piťu.“

„Vyslúžilý virtuóz?“ opýtal sa Viktor, očividne trpiac.

„Ale kde! Ten v živote nevedel hrať na husliach. A keby sa to nebodaj raz náhodou naučil, bol by to jeho koniec,“ vysvetlila Lady a očividne ju potešil Viktorov nechápavý pohľad. „Piťu to má skutočne dobre vymyslené,“ pokračovala. „Len začne hrať a hneď sa nájde niekto, kto mu rýchlo zaplatí pivo, aby prestal.“

„Neviete, akú má ten Piťu dennú spotrebu?“ opýtal sa Viktor so zúfalstvom v hlase. „Rád by som mu predplatil aspoň na pol roka.“

Husle zrazu stíchli. Na šťastie sa našiel niekto, komu sa ešte naozaj nechcelo ísť domov.

Viktor si uľavene vydýchol.

Po chvíli sa monotónny ruch krčmy zmenil na hádku, krik a rinčanie skla.

Lady len ledabolo mávla rukou:

„Už som sa zľakla, že sa dnes nikto nenájde. Chod'te pre istotu od toho závesu trochu ďalej!“ povedala nevzrušene.

Viktor podstúpil od závesu skutočne v pravej chvíli. Medzerou medzi jeho dvomi polovicami vyletel pivový pohár, ľudovo zvaný pollitrák, a po dopade na kamennú podlahu sa za výrazného rinčania zmenil na množstvo nepoužiteľných poldecákov.

Lady mierne pokývala hlavou, a akoby pre seba sucho skonštatovala:

„Minule to bola stolička.“

Ruch bitky sa zmenil na pokrikovanie, ktoré po chvíli prešlo už len do vzrušeného šepotu.

Viktor opatrne vyzrel cez záves.

„Dnes už bude pokoj,“ povedala Lady s istotou.

„To dúfam,“ usmial sa Viktor. „A my máme dôvod na ďalšieho panáka. No predsa na upokojenie,“ dodal keď videl nechápavý pohľad Lady, a stratil sa za závesom, v ktorom sa takmer zrazil s profesorom.

„Prečo sú ľudia na seba takí zlí?“ hundral bývalý pedagóg a nespokojne krútil hlavou. Na jeho kabáte bolo niekoľko mokrých flakov, ktoré svedčili o tom, že tak ako už viac krát vo svojom živote, znovu stál v nesprávnej chvíli na nesprávnej strane.

Lady prikývla, a keď sa profesor stratil za dverami záchodu, zobrala z kúta metlu a začala zametať bývalý pollitrák.

„Musím chvíľu počkať, ešte upratujú,“ vystrčil spoza závesu Viktor hlavu.

Lady prikývla a Viktor sa znovu stratil za závesom.

Zamyslene za ním hľadala. Bol to pohľad, ktorým v istom veku začína u žien láska, a neskôr priateľstvo.

Zo zamyslenia ju vyrušilo cinknutie mince o tanierik.

„Pán profesor; dobre viete, že vy to máte zadarmo,“ povedala akoby pohoršene.

Profesor si utieral ruky do vreckovky, ktorou sa snažil ešte aspoň trochu zušľachtiť aj svoj kabát.

„Môžem sa vás na niečo opýtať?“ povedala Lady a bolo vidieť, že hľadá odvahu.

Profesor prekvapene zdvihol obočie:

„Pravdaže.“

„Ako by som to?“ vyberala Lady vhodné slová. „Nemohli by ste sa prihovoriť niekde, aby jedného môjho známeho prijali na vysokú?“

Na profesorovi bolo vidieť, že našla jednu z mála otázok, ktorou ho mohol ešte niekto prekvapiť.

„Ale; to predsa...“ hľadal tento krát vhodné slová on.

„Ja viem, vraví sa, že sa to dnes už nerobí,“ usmiala sa ospravedlňujúco, „ale on to veľmi potrebuje.“

Profesor sa usmial podobne. „Dobre viete Lady, že ja... ja svoj život už len dopíjam.“

„Len sa skúste opýtať. Veď viete... náhoda je naozaj niekedy...“

„Náhoda! To by musela byť taká náhoda, ako to, že ma pred chvíľou netrafil ten pollitrák do hlavy.“

„No vidíte; a netrafil!“ povedala dôrazne.

Profesor sa zasmial. „Vy máte skutočne pádne argumenty Lady. Na ktorú školu sa ten váš priateľ vlastne hlási?“

„Na vysokú spisovateľskú, alebo ‘ký fras to je.“

„Zistite mi jeho meno a presný názov školy kam to chce ísť,“ pobral sa profesor k odchodu, „ale nič nemôžem sľúbiť! Veď ja ani neviem, či majú už moji bývalí kolegovia dovolené znovu so mnou rozprávať.“ Hľadajúc medzeru v závese, takmer vyrazil Viktorovi z ruky dva poldecáky.

Ospravedlňujúco zdvihol ruky, no Viktor mu s úctivým úsmevom dal prednosť, chrbtom odhrňajúc záves.

„Narobili tam poriadny binec,“ podal Viktor pohárik so zlatistým nápojom Lady a hneď si s ňou štrngol. „A potom, že vraj náš ľud nevie priložiť ruku k dielu!“

Lady si opatrne upila a usmiala sa krivým úsmevom:

„To by som vám mohla porozprávať, ako dokáže náš človek priložiť ruku k dielu. Niekedy aj obe. Nie je to tak dávno, čo ma tu jeden škrtil. Vraj ma musí zabiť, lebo som nebezpečná.“

„Vy?“ takmer Viktorovi zabehlo.

„Ja. Vraj sa mi chodia ľudia v slabej chvíli vyžalovať, a už viem toho príliš veľa.“

Viktor sa rozosmial:

„To bol vari nejaký závistlivý eštébák. A ako ste sa nakoniec dohodli?“

„Pomohol mi jeden pán, ktorý náhodou prišiel.“

„No prosím; vyhl'adaním toalety v pravej chvíli môžeme zachrániť život nielen sebe, ale aj úplne cudziemu človeku. To by mi nikdy nenapadlo.“

„Vy máte zo všetkého srandu Viktor,“ povedala pobavene Lady, „Ale tak je to dobre,“ dodala s akýmsi zvláštnym podtónom vďaky. „A na tú školu sa tiež dostanete. Dajte na moje slová.“

Viktor útrpne pozrel spod obočia.

„Vy sa venujete aj čarovaniu? Vás je tu škoda.“ Priateľsky chytil Lady za ramená. „Ak sa dostanem na tú vysokú, tak splním zas ja nejaké tajné želanie vám. A budeme si kvit... ...čo kvit, budeme si kvitnúť!“

Z diaľky sa blížil nepríjemný zvuk policajnej sirény. Lady sa započúvala, začala spratúvať zo stola zvyšok toaletných papierov a pokojne skonštatovala:

„Á; je tu verejná polícia.“

„Tak; čo sa to tu dialo, páni?!“ ozval sa spoza závesu sebedomý hlas muža chráneneho zákonom, takže mu radšej nikto z oslovených nepovedal čo mal práve na jazyku.

„Pre dnešok je záverečná! A nech nemusíme dlho čakať!“ dokončil hlas mnohonásobným opakovaním naučenú frázu.

„A máme padla,“ skonštatovala Lady a štrngla o Viktorov pohárik. „Tak na vaše šťastie!“

Viktor sa smutne usmial: „Šťastie! Moje šťastie má dovolenku...“ pozrel na pohár vo svojej ruke a zašepkal: „...a ja mu ju platím.“

2.

Zo záchodu sa vypotácal Ukecaný Ferko, urobil gesto akoby chcel niečo povedať, no napokon len mávol rukou a odtackal sa preč.

Lady odložila malý nožík, ktorým rozrezávala toaletný papier, zo zásuvky svojho stola vytiahla starý zošit a čosi don zapísala.

V tej chvíli vyšiel zo záchodu muž, ktorý očividne nepatrí medzi tunajších štamgastov. Mohol mať čosi cez päťdesiatku, na sebe mal o niečo mladší oblek a vreckovkou si utieral mokré ruky.

Podišiel k stolu a sebavedomým gestom hodil na tanierik dve mince.

„To je aj za tú dámu, ktorá o chvíľu príde,“ oznámil stroho a stratil sa za závesom.

Lady jeho slová najprv prekvapili, ale uvedomila si, že nie je nutné, aby rozumela všetkému, mykla plecóm a venovala sa svojej práci.

Po krátkej chvíli spoza závesu s koketným smiechom vypadla Eva. S tupým žuchnutím dopadla na zadok div jej dych nevyrazilo. Sediac na zemi tvárila sa pohoršene, no neprestávala sa smiať. Sebavedomý päťdesiatnik, ktorý pred chvíľou vyšiel zo záchodu, rozhrnul záves a s ospravedlňujúcim, veselým hundraním pomohol Eve vstať. Keď sa jej konečne podarilo postaviť sa na neobvykle vysoké podpätky svojich topánok, muža jemne odsotila a zatiahla pred ním špinavý záves, deliaci svet krčmy od sveta nutných potrieb.

„Tí chlapi by dnes opreli ženu aj o záves!“ povedala smerom k začudovane hladiacej Lady.

Eva podišla k stolíku a demonštratívne si zobrala pripravený toaletný papier:
„Mám to predplatené.“
„To ty si tá dáma?“ opýtala sa s prekvapeným úškl'abkom Lady.
„To vieš Lady, nie každý má záchod zdarma,“ povedala Eva snažiac sa tváriť povznesene, a stratila sa za dverami označenými písmenom „Z“.
„Neboj sa Evka, aj ty sa raz dopracuješ k tejto výsade,“ zahundrala Lady a pustila celú vec z hlavy, aby sa mohla ďalej zanietene venovať deleniu toaletného papiera.
„Dobrý večer!“ vyrušil ju známy hlas.
„Pán profesor!“ potešila sa Lady. „A čože je s vami? V poslednom čase nás navštevujete akosi nepravidelne.“
„To viete; už nie som pánom svojho času.“
„Nebodaj ste si našli frajerku? Alebo si nejaká našla vás?“
„V mojom veku? Lady!“
„No čo; vari sa chystáte umrieť?“
„To hádam nie; ale tiež sa nechystám zbohatnúť, tak ktorá by ma už chcela?!“
„Čo tam po bohatstve...“
„Prestaňte Lady, ešte si začnem myslieť, že si ma chcete nahovoriť!“
„A nakoniec, prečo nie,“ rozosmiala sa Lady smiechom ženy, ktorá vie, že na túto tému už môže len žartovať. „Mali by ste použitie zdarma.“
„Tým použitím zdarma, myslíte dúfam toaletu,“ prižmúril profesor podozrievavo jedno oko.
„Teda pán profesor!“ zašepkala pohoršene zaskočená Lady, a takmer sa začervenala. Ospravedlňujúco ju pohladil po pleci a na stôl položil noviny a zopár časopisov.
„Stále rovnako pozorný!“ povedala vd'ačne.
„Naopak,“ odvetil profesor s úsmevom, ale s výrazným prízvukom vážnosti: „Som a budem vašim večným dlžníkom.“
Ladyn prekvapený pohľad bol úprimný.
„Raz vám to vysvetlím, sľubujem,“ prikývol profesor, „Ale teraz sa musím ponáhľať,“ ukázal na dvere záchodu, za ktorými sa hneď aj stratil.
„Klop klop klop!“ ozvalo sa spoza závesu, v ktorom sa zároveň objavil usmiaty Viktor.
„Viktorko! Vitajte!“ rozžiarila sa Lady. „Už som si myslela, že ste na mňa zabudli.“
„Ja?“ opýtal sa akoby urazene Viktor a spoza chrbta vytiahol dva pivové pollitráky plné žltej tekutiny.
„Viktor,“ ohradila sa prekvapená Lady. „Dobre viete, že pivo nepijem!“
„Veď to tiež nie je pivo.“ podal jej Viktor pobavene jeden z pohárov a druhým on hneď štrngol.
Lady privoňala k poháru.
„Ale... veď to je Becherovka; preboha!“
„Becherovka.“ prikývol Viktor. „Lenže nie pre Boha, ale pre vás.“

„A čože? Vrátila sa vám frajerka, či ste našli svoj ukradnutý bicykel; alebo ste, nebodaj, dnes dali vy pokutu revízorovi?“

„Nie, nie. Práve to, čo ste tak taktne vynechali,“ povedal vážne Viktor a z vrečka vytiahol poskladaný papier. Lady ho trochu ostýchavo, no s netajenou zvedavosťou zobrala a začala čítať.

Potom sa spokojne usmiala:

„Tak predsa?“

„Áno! Dobre ste čarovali, pani Lady. Teraz je rad na mne,“ Viktor sa nadšene začítal do oznámenia, a potom ho s úctivou opatnosťou poskladal a vložil do obálky.

V tej chvíli vyšiel zo záchoda profesor. Utierajúc si ruky do vreckovky, zadíval sa zamyslene na mladíka zhovárajúceho sa s Lady.

Po chvíli, akoby sám seba o čomsi ubezpečil, podišiel k nemu a priateľsky sa opýtal:

„Vy ste Viktor?“

Viktor zaskočený prikývol.

Profesor mu podal ruku.

„Ďakujem mladý muž; a držte sa!“ priateľsky mu stisol plece, usmial sa na Lady a stratil sa za závesom.

Viktor chvíľu nechápavo pozeral za profesorom, potom sa s rovnako nechápavým pohľadom otočil na Lady:

„Ďakujem??? Zaujímavý človek. Musí byť výborný, keď ide niekomu gratulovať - 'ďakujem vám k narodeninám!'“ znovu pozrel na záves, ktorý sa za profesorom zavrel ako opona po klaňačke, a so šťastným úsmevom podal ruku Lady:

„V takom prípade pani Lady, srdečne vám gratulujem za moje prijatie na školu!“

„Nemáte za čo,“ zašepkala zamyslená Lady.

„Veruže mám. Za vaše čarovanie. A teraz musím splniť svoj sľub ja. Nuž pani Lady, aké je teda vaše tajné želanie?“

„Ale Viktor...“ ohradila sa Lady hanblivo.

„No čo? Možno práve dnes je to vaše zajtra!“

„Mne už je ťažká pomoc, Viktorko.“

„Ja vám nejdem pomáhať, ale plniť tajné želanie. Tak, čo by to malo byť?“

Lady sa zasmiala:

„Dobre Viktor, tak čarujte; chcem sa dostať z tejto špinavej diery.“

„Veľmi správne želanie!“ priam otcovsky prikývol Viktor. „A čo by ste chceli robiť?“

Lady sa na neho udivene pozrela očividne nechápajúc jeho otázku:

„Predsa to isté.“

„To isté?“ opýtal sa zarazený Viktor.

„To isté... ale... v nejakom lepšom podniku,“ spresnila Lady.

„Nuž prosím,“ prikývol Viktor. „Napokon každý má právo na vlastnú predstavu o svojej kariére,“ štrngol o Lady pohár a obaja sa zhlboka napili.

V tej chvíli sa spoza závesu, ako náhoda v zlom filme, ozvala harmonika. Viktor túto ponuku osudu prijal, odložil pohár a obradne sa pred Lady uklonil:

„Smiem prosiť?“

V ochrankyni záchodových svätýň sa v tom momente ozvala možno jedna z dávnych túžob, a možno všetka premrhaná mladosť. Poobzerala sa, akoby sa chcela uistiť, že ju nikto nevidí a pozvanie prijala. Napodiv to urobila s noblesou, ktorú by u nej sotva niekto predpokladal.

Vtedy vyšla zo záchodu Eva a pohľad, ktorý sa jej naskytol ju prikoval medzi veraje dverí. Stala sa tak svedkom etudy, ktorú jej nebolo dané nikdy pochopiť.

Spoza závesu znela v trochu falošnom prevedení melódia piesne Cigánko ty krásna, a v predsieni krčmových záchodov, s galantným odstupom, držal Viktor v náruči Lady, aby spolu ladne plávali, v melódii tanga, vari najzvláštnejším tanečným parketom, ktorý si kto mohol predstaviť.

„Čo robíte dnes večer madam?“ nahol sa Viktor k Lady a opýtal sa s prehnanou grációznosťou.

„Dnes večer žiaľ nemám čas, mladý muž, ja som totiž hajzelbaba,“ prijala Lady túto hru a zatvárala sa akoby práve oznámila, že je princeznou z Wallesu.

„Ale, pani Lady!“ vypadol Viktor na moment z postavy. „Vy ste toaletárka! Dokonca by sa dalo povedať, reprezentačná toaletárka!“

„Prepáčte, pozabudla som sa,“ hrala svoj part Lady ďalej. „Nuž; dnes večer žiaľ nemám čas, mladý muž; reprezentujem.“

„Oh! Vaše povolanie, milostivá pani, je akiste nesmierne dôležité.“

„Dôležitejšie, ako si myslíte. Tam, kde pracujem, tam raz musia všetci. Týmto faktom sa záchod dostáva na rovnakú úroveň so smrťou, o vážnosti ktorej sa nežartuje.“

„To by som si ani nedovolil. Vy ste vlastne stelesnený symbol rovnocennosti ľudu. Pred vami sa mávnutím ruky stierajú rozdiely vo farbe pleti, vierovyznaní i majetkových pomeroch.“

„To je veľmi presné, mladý muž; za použitie musí platiť každý.“

„Nuž,“ usmial sa trochu zarazene Viktor, „pôvodne som to myslel trochu inak, ale napokon, aj to je pravda.“

„Dúfam, že som neurazila.“

„Pravdaže nie. Ako by ste mohli? Vaše povolanie má za sebou celkom slušnú históriu. Poplatky za použitie verejnej toalety zaviedol istý významný rímsky cisár, a keď sa mu za tento nápad neprajníci vysmievali, vošiel do dejín svojím slávnym vyhlásením, že peniaze nesmrdia.“

„A mal pravdu,“ súhlasila ležérne Lady. „Len to cinkanie mincí o tanier hrozne vyrušuje. Malo by sa zaviesť platenie bankovkami.“

„Všetko je vo vašich rukách, madam. Prečo by ste aj vy nemohli vojsť do histórie?“

„Budem o tom vážne uvažovať.“

„Nebudem vás teda ďalej zdržiavať. Dovozenia v lepších časoch!“

3.

Spoza tmavomodrého zamatového závesu zaznievala pokojná, nevtieravá hudba decentnej barovej hudobnej skupiny, ktorú tvorili starší jednotne oblečení páni.

Tlmený rozhovor hostí sediacich pri stolíkoch sa dal skôr vytušiť ako počuť, a kroky čašníkov pohltil mäkký koberec, ktorý pokrýval podlahu po celej šírke miestnosti.

Cez dvojkridlové dvere, ktorých sklá boli zdobené brúsenými ornamentmi, vychádzal koberec do krátkej predsieň, podplazil sa pod tmavomodrý zamatový záves a končil pri dvojici dvier. Na jedných bol secesným písmom vymaľovaný nápis GENTLEMEN, na druhých LADIES.

Oproti dverám bol krátky pult, za ktorým sedela Lady v slušivom kostýmčeku takmer rovnakej farby ako záves a koberec.

Spoza dverí GENTLEMEN sa ozval zvuk automatického splachovača pisoáru, potom šumenie vodovodu, ktorý sa spustil po priložení rúk, rovnako ako sušič na ruky.

Dvere sa nehučne otvorili a vyšiel z nich postarší pán, na ktorom bolo už pri prvom pohľade vidieť, že je cudzinec.

Ktovie, ako títo cudzinci, na ktorých je to vidieť už pri prvom pohľade, vyzerajú doma?

Cestou k závesu venoval muž všetku svoju pozornosť vreckovke, ktorou si starostlivo utieral zvyšky vody medzi prstami.

„Za použitie sa platí, pane!“ upozornila opatrne Lady a pokúsila sa o čosi, čo by sa pri troche ochoty dalo nazvať úsmevom.

Muž sa zarazil, s úprimným záujmom na ňu pozrel, rýchlo schoval vreckovku a mierne sa uklonil.

„Excuse me? I'm sorry, but I don't understand,“ povedal ospravedlňujúco, a keď z výrazu Lady pochopil, že tým sa ich priateľský dialóg skončil pokojne odišiel.

Lady za ním chvíľu zamračene hľadela, potom si bezmocne vzdychla, a spod pultu vytiahla časopis, do ktorého sa začítala. Ani si nevšimla, keď vošiel Viktor so skriptami pod pazuchou.

„Dobrý večer!“ pozdravil opatrne.

„Oh! Vitajte Viktor! strhla sa. „Zo školy?“

„Ako sa to vezme, pani Lady. Presnejšie hádam, z teoretickej prípravy do školy života. Takže svojou prítomnosťou v týchto priestoroch vlastne pokračujem v štúdiu. Dáme si pohárik?“

„Prečo nie? Lenže to musíte ísť vybaviť vy; ja sa s touto smenou ešte nepoznám.“

„Žiaden problém!“ Viktor si odložil skriptá na pult a chcel odísť, no pri závese sa zarazil, keď začul Ladyn nespokojný hlas.

„Počkajte madam! Vy ste z nejakého veľmi lacného kraja!“ rozhorčovala sa na prepychovo odetú dámu v rokoch, ktoré sa zvyknú označovať ako najlepšie, čo v tej chvíli s uznaním v duchu konštatoval aj Viktor.

Lady si zamračene prezerala drobnú mincu, ktorú jej dáma hodila na tanierik.

„Pardon? Hélas; Je ne comprends pas tchécoslovaque,“ povedala žena pokojne.

Lady zamračene pozrela na Viktora:

„Čo vraví?!“

„Že vám nerozumie, lebo vraj nevie po československy,“ snažil sa nesmiať Viktor.

„Tak jej povedzte, že treba zaplatiť viac!“ nedala sa teraz už odbiť Lady.

Viktor sa s ospravedľujúcim úsmevom otočil k mladej žene:

„Excusez-moi; mais vous devez payer le supplement d'emploi de toilette.“

Dáma chápavo prikývla, podala Lady desaťeurovú bankovku, a pokojne odišla pozdraviac pri tom Viktora pohľadom a úsmevom, po ktorom má väčšina mužov chvíľu problémy s dýchaním.

Lady hľadela na bankovku vo svojej ruke viac ako udivene. S rovnakým výrazom pozrela na Viktora:

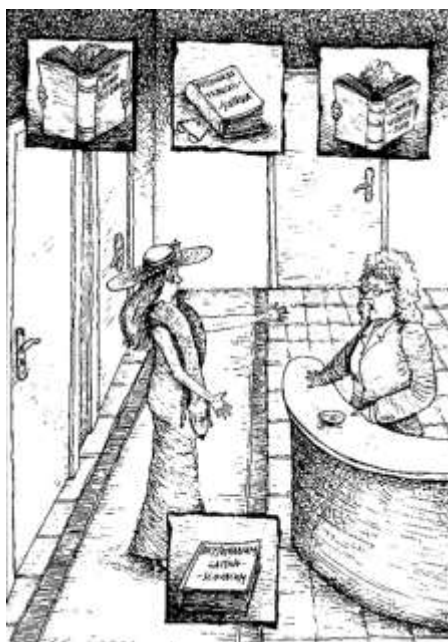
„Tuším je naozaj dobré vedieť cudzie reči. To po ako hovorila?“

„Po francúzsky,“ usmial sa pobavene Viktor. „Môžem vám doniesť učebnicu.“

„To sa dá aj naučiť?“ opýtala sa Lady s rovnakým údivom, aký v nej vyvolala bankovka v jej rukách.

„Prečo nie?“ povedal Viktor vážne, a po krátkom zamyslení dodal: „Napokon, môžem vám doniesť pre istotu aj angličtinu a nemčinu. Môžete si vybrať, čo vám pôjde lepšie.“

„Len si robte srandu zo starej baby!“ pohoršovala sa Lady priateľsky, a prstom Viktorovi naznačila, aby už radšej išiel pre nejakého toho panáka.

Viktor poslušne prikývol a vyštartoval prikázaným smerom. Pri závese sa takmer zrazil s Evou.

V prvom momente ju vôbec nespoznal a na chvíľu sa na ňu zadíval s obdivom.

Tmavočervené lesklé šaty, ktoré obopínali jej štíhlu postavu nevtieravo zvýraznili všetko čo si zvýraznenie zaslúžilo, a vysoké podpätky jej lodičiek dodávali jej nohám zdanie dĺžky, ktorá určite nadchla každého muža, ktorý sa neostýchal za ňou otočiť.

Eva sa Viktorovi za jeho uznanlivý pohľad odvdáčila letným úsmevom.

Lady ju však spoznala okamžite, aj keď prekvapenie, a aj trochu obdivu, poznačilo jej prvú reakciu.

„Eva? Si to ty?“

Eva sa zaskočene obzrela za hlasom, no okamžite sa upokojila, ba úsmev, ktorý sa jej zjavil v tvári, by sa dal nazvať priateľským.

„Ahoj Lady! Ako si sa sem dostala?“ opýtala sa s úprimným údivom. To však už Lady ovládla svoje prekvapenie a opäť stála pevne na nohách.

„Úplne inak ako ty Evka.“

Eva sa neúprimne pobavene zasmiala, čím dala najavo, že poznámku pochopila, no nemieni sa zaťažovať tak zbytočnými pocitmi, akým je napríklad urazenosť.

„Závisť je škaredá vlastnosť!“ pohrozila priateľsky štíhlym ukazovákomp zakončeným krvavočerveným nechtom.

Lady sa usmiala úsmevom, ktorý sa nesnažil ukryť pohrdanie: „S tebou by som nemenila.“

„Ani sa nečudujem,“ zostala Eva pokojná, no pridala už do svojich slov výrazne sarkazmu. „V tvojom prípade máš väčšiu šancu zarobiť tu.“

„Ak dožiješ, podržím ti miesto,“ usmievala sa Lady, no bolo cítiť, že sa začína blýskať pred silnou búrkou. Pochopila to aj Eva a rozhodla sa toto nebezpečenstvo zažehnať.

„No tak Lady; čo sme si - to sme si...“

„Nie tak úplne!“ nezradila Lady svoju profesiu, aj keď z hlasu výrazne ubrala ukrývanej zlosti.

Spod stolíka vytiahla svoj starý, obšúchaný zošit, a chvíľu v ňom listovala, kým našla čo hľadala.

„Ešte sme si niečo dlžné Evka; teda presnejšie ty mne. Robí to 369,50 v korunách,“ povedala s neskrývaným zadosťučinením, na ktoré dlho čakala.

Táto informácia Evu očividne zaskočila, a s nechápavým pohľadom pozerala na Lady.

„To je dlh ešte z nášho predchádzajúceho pôsobiska,“ usmiala sa Lady. „Za použitie sa platí!“ vychutnávala si pocit víťazstva, a potom priltmiac hlas dodala: „To napokon tebe vysvetľovať nemusím.“

Evu v prvom momente opantala zlosť, no rýchlo sa ovládla a chápavo sa usmiala: „Žiaden problém. To je dnes asi dvanásť eur, takže...“ z kabelky vytiahla dvadsať eurovú bankovku a ležérne ju položila na tanierik. „To je v poriadku.“

Lady pomaly zobrala bankovku a uvedomila si, že sú v živote prehry, ktoré človeka až tak veľmi netrápia.

Eva sa pobavene usmiala:

„Ako som povedala; čo sme si - to sme si... Možno raz...“

Lady nechápavo pozerala na Evu, no tá si namiesto vysvetlenia začala pozorne prezerat' jej tvár.

„Budeš sa musieť začat' trochu o seba starať Lady, toto nie je staničná putika.“

Po chvíľke úporného hľadania vybrala z kabelky rúž, špirálu na riasy a pudrenku.

„Určite nič také nemáš; tak kým si kúpiš vlastné...“ podala kozmetiku Lady.

Tá prijala nečakaný dar trochu rozpačito, a jej takmer detský údiv prezrádzal, že čosi také má v rukách naozaj prvý krát.

Eva si krátkym pohľadom do zrkadla skontrolovala bezchybnosť svojho zovňajšku a pobrala sa za svojou prácou. Vo dverách sa otočila k Lady a úprimne povedala:

„Som rada, že sa budeme znovu stretávať. Zatiaľ ahoj!“

Lady nemo prikývla, no mysl'ou už bola kdesi inde.

Keď zostala sama, opatrne sa poobzerala navôkol, akoby sa chystala k niečomu zakázanému, sadla si za pult, a rozložila pred sebou svoju prvú kozmetiku.

Hladiac do malého zrkadielka zasadeného v pudrenke snažila sa opakovať, čo už toľko krát videla robiť iné ženy, ktoré sa prišli na toaletu len upraviť.

Po chvíli bola svojou činnosťou tak zaujatá, že si ani nevšimla, keď sa vrátil Viktor, nesúc v rukách dva, po okraj naplnené, koňakové poháriky.

Prekvapene na neho pozrela a Viktorovi takmer vypadli poháre z rúk.

„Preboha!“ zašepkal.

Lady sa rýchlo pokúsila vreckovkou zotrieť hrubú vrstvu výrazne červeného rúžu zo svojich pier, perleťovo modrú farbu z viečok, i hnedý púder z líc. Výsledok jej prehnanej snahy bol ešte žalostnejší, ako samotné maľovanie.

„Prepáčte Lady, ale je to nezvyk,“ ospravedlnil sa Viktor za svoju reakciu.

„Aj pre mňa,“ usmiala sa zahanbene.

V tej chvíli vošiel do predsienky toaliet postarší, dobre oblečený pán, jeden z hostí hotelovej kaviarne. Pri pohľade na Ladyn „make-up“ sa prudko zarazil, chvíľu na ňu bez slova s úžasom hľadel, a bolo vidieť, že len naozaj silná biologická nutnosť mu nedovolila opatrne vycúvať za záves, bez zaplatenia odísť z kaviarne, a možno aj okamžite na recepcii odhlásiť svoj apartmán. Nedôverčivo sa obzerajúc vošiel najprv do dverí dámskej toalety, no druhý pokus bol už úspešnejší.

Viktor pobaveno podal Lady pohár a štrngol si s ňou.

„Napokon, ak ešte stále túžite byť herečkou, budete sa musieť naučiť aj to.“

„Vy ste na to nezabudli?“ napila sa Lady a pred zrkadlom, ako tak, konečne zbavila svoju tvár pestrofarebnej masky.

„Nie len nezabudol, ale mám aj ohromný nápad. Ak raz budem scenáristom, napíšem o vás hru. A prečo by ste v nej nemohli samú seba aj hrať?“

„Tak to by som pri najlepšej vôli nemohla,“ pokrútila Lady rezolútne hlavou. „Oni tí herci hovoria tak múdro, že mne by také múdrosti v živote nezišli na myseľ.“

Viktor sa oprel o pult a začal pokojne vysvetľovať:

„Herci hovoria to, čo im scenárista napíše. Genialita Sherlocka Holmesa je v jeho autorovi Conanovi Doylevi, a nie v Holmesovi. Ten je vymyslený.“

„Ale...“ chcela zaprotestovať, no Viktor pokračoval.

„Stáva sa síce, že niektorí herci občas zabúdajú, že v skutočnosti nie sú postavou, ktorej dali svoju tvár v divadle, či vo filme, a snažia sa aj v súkromnom živote byť rovnako vtipní a duchaplní. To sú však chvíle, kedy sa z klauna stáva šašo.“

„Z klauna šašo?“ opýtala sa prekvapená Lady. „Ved' to je hádam ten istý?“

„Nie je.“ Viktor hľadal vhodné slová. „Ak sa potkne klaun, môžete sa smiať; ale keď on bude chcieť, budete ho ľutovať. Šašo je v tej istej situácii trápny a neľutujete ho, ani keby ronil potoky slz.“

„To je na mňa príliš zložité,“ usmiala sa Lady.

„A predsa to vždy rozoznáte.“ Viktor odpil z pohára a akoby viac pre seba ešte dodal. „Len šašo je presvedčený, že nie.“

Postarší pán vyšiel zo záchodu rovnako opatrne, ako doň vchádzal, no pri pohľade na Lady sa očividne upokojil, a dokonca čosi zahundral na pozdrav, kým sa stratil za závesom.

Lady sa nadýchla v snahe vysvetliť mu niečo v tom zmysle, že pozdrav nie je práve najsilnejšou valutou, no uvedomila si, že je to určite zas nejaký cudzinec, a tak len vydýchla a mávla za ním rukou.

Viktor sa rozosmial: „Pani Lady, ak sa nezačnete učiť cudzie jazyky, skončíte ako Ukecaný Ferko!“

Lady sa najprv veselo zasmiala, no na tvári jej potom zostal ten zvláštny úsmev, ktorý prezrádza, že si človek spomenul na dobu, ktorá sa z odstupom času už nezdá až taká neznesiteľná, aká bola vo chvíľach, keď ju prežíval.

„Hm; občas mi tuším aj chýba,“ povedala potichu a zamyslene pokračovala: „A niekedy mám zas pocit, že tu vidím tie isté tváre, ktoré poznám odtiaľ,“ kývla hlavou kamsi za seba, kde sa stará, špinavá, staničná krčma stále viac strácala v minulosti.

„Svet je plný tých istých tvári,“ prijal Viktor náladu chvíle, no hneď sa pobavene usmial. „Alebo je to možno tak, že všetci, čo potrebujú ísť sem, majú na celom svete v tvári rovnaký výraz.“

V tej chvíli vošiel spoza závesu profesor.

Na prvý pohľad, a nie len podľa perfektného obleku, bolo vidieť, že sa mu vodí dobre. Výraz jeho tváre prezrádzal spokojnosť a vyrovnanosť.

„Dobrá večer!“ pozdravil bez toho, aby sa pozornejšie pozrel na ženu opierajúcu sa o pult.

„Pán profesor!“ nedokázala Lady potlačiť prekvapenie i radosť.

„Lady! Čo tu robíte?“ zostal zarazene stáť a priateľsky sa usmial.

„Čo už, pán profesor; hajz... teda, toaletárku. Vďaka tuto Viktorovi,“ ukázala hlavou. „On vybavil...“

Profesor si až teraz uvedomil aj Viktorovu prítomnosť.

„Rád vás vidím Viktor. Dúfam, že sa vám darí,“ priateľsky sa usmial a podal mu ruku.

„Ďakujem; zatiaľ to ide,“ prijal Viktor podávanú ruku, a len ťažko zakrýval údiv.

„Nemám teraz žiaľ čas podebatovať; mám tu stretnutie s kolegom, ale určite sa ešte zastavím.“ Profesor sa otočil na Lady. „Ved' som vám vlastne nedoniesol noviny,“ pohládil ju po ramene.

„Akoby sa stalo, pán profesor,“ skôr zašepkala. „Ved' ste nemohli vedieť...“

Profesor si opláchol ruky, v zrkadle skontroloval uzol svojej viazanky, rukami si upravil vlasy, ešte raz sa na oboch usmial, jemným úklonom pozdravil a vošiel do kaviarne.

„Zvláštne; ako to, že si pamätá moje meno?“ pozeral za ním Viktor nechápavo.

„Možno mal kedysi s vami trocha problémov,“ usmiala sa Lady tajomne.

„So mnou? Na záchode som mu predsa vždy dal prednosť.“

Lady sa zasmiala, a zamyslene pozrela na Viktora.

„Možno sa nedeje všetko len na záchode.“

„Vy ste dnes nejaká tajomná,“ povedal Viktor s ironickou výčitkou v hlase a dopil svoj pohárik.

Profesor sa trochu náhlivo vrátil a doniesol dva poháre:

„Ak si dobre pamätám, pili ste Becherovku. Tak zatiaľ aspoň takto. Z vd'aky!“

Položil poháre na pult a rovnako náhlivo odišiel.

Lady za ním zamyslene hľadela.

Viktor sa usmial:

„Ale dobré zvyky si pán profesor zachováva. Pôvodne chcel určite povedať, že vám gratuluje.“

Lady pokrútila hlavou:

„Pán profesor vždy vie čo hovorí, aj keď teraz mu ani ja nerozumiem.“

„Podobne ako je to s vami, pani Lady,“ povedal Viktor pobavene. „Viete čo hovoríte, ale zákazníci vám nerozumejú.“

Lady prekvapene pozrela na Viktora.

„A preto sa hneď teraz pustíme do práce!“ štrngol jej o pohár. „Opakujte po mne - You must pay for using!“

„Ju mast pej for jú... čo?“ snažila sa zopakovať, hoci vôbec nevedela o čo ide.

„...zing. Júzing,“ doplnil naoko prísne Viktor, no pri tom sa očividne zabával.

„Júzing? A to sú nejaké nadávky?“ opýtala sa opatrne Lady.

„Nie,“ zasmial sa Viktor. „To je po anglicky tá najdôležitejšia veta.“

Lady nadšene pochopila.

„Za použitie sa platí!“

Viktor so smiechom prikývol:

„A pokračujeme; On paye pour l'utilisation!“

„On pe pur l'utilizasio!“ zopakovala správne.

„Bravo! pochválil ju Viktor uznanlivo.

„Man muss fur benutzung bezahlen!“

„Man muss fur benucung becalen!“

„Si paga per usare!“

„Si paga pér uzáre!“

4.

Lady sedela za svojim pultíkom a zaujato čítala akúsi knihu. Občas si čosi so zatvorenými očami zahundrala a znovu sa začítala.

Spoza závesu bol počuť pateticky precítený spev.

Hlas patril Eve, ktorá si po niekoľkých mesiacoch uvedomila, že ako barová speváčka má väčšiu šancu nadviazať kontakt s osamotenými hosťami hotelu, hlavne pokiaľ nemajú obzvlášť vycibrený hudobný sluch.

Z dverí záchodu vyšiel muž v stredných rokoch, v perfektnom obleku, a s kravatou, ktorú by Lady nezaplátila ani tromi svojimi mesačnými platmi.

Bez toho, aby Lady zaregistroval čo i len pohľadom, sa zberal k odchodu.

„Hello!“ oslovila ho pokojne Lady s celkom slušným anglickým prízvukom.

Muž sa zarazil a udivene na ňu pozrel:

„Vous dézirez, s'il vous plait?“

„Za použitie sa platí!“

„Je ne vous comprends pas,“ pokrčil muž nechápavo plecami.

„Vous etes Francois?“ opýtala sa pokojne, a zdalo sa, že tak typický akcent francúzskej výslovnosti, jej nerobí nejaký väčší problém.

„Non. Je suis de Srí-Lanka, mais je parle francaise aussi.“

„Zo Srí-Lanky? Ako chceš. Hlavne, že ovládaš aspoň nejaký normálny jazyk!“ hundrala si Lady pre seba a nahlas dodala to najdôležitejšie: „Mais, chez nous il faut payer pour toilette!“

Muž najprv očividne nerozumel. Nie tomu, čo povedala, ale tomu, čo od neho žiadala. Potom sa pobavene rozosmial:

„Ici il faut payer pour l'usage de toilette?“

„Áno; tu sa za použitie záchodu platí!“ hundrala si znovu pod nos. „Ak sa ti nepáči, mal si sa ísť vymočiť do parku k stromu!“

„Quoi?“ opýtal sa cudzinec snažiac sa rozumieť čo Lady hovorí.

„Ále nič!“ pokrútila hlavou. Ukázala na tanierik na pulte a narovнала dva prsty.

„Vous me deux euro.“

Muž s úsmevom zopakoval jej gesto:

„Deux euro?“

„Áno. Jedno za použitie, druhé za ten tvoj priblblý úsmev!“ povedala Lady priateľsky mužovi rovno do očí, vedomá si toho, že jej nerozumie.

„Quoi?“

„Mais, rien!“ mávla ledabolo rukou. „Tiež nemusíš vedieť všetko!“

Muž pobavene vybral z vrečka dve mince a položil ich na tanierik. Usmial sa na Lady a pohľadom sa uistil, či je všetko v poriadku. Prikývla a cudzinec s rovnako veselým úsmevom odišiel.

Vo dverách sa minul s prichádzajúcou Evou, no ani sa za ňou neobzrel, akoby sa kamsi nedočkavo ponáhl'al.

Eva za mužom nechápavo pozerala, a s rovnakým pohľadom sa potom otočila na Lady:

„Čo si mu urobila, že sa tak ponáhl'a?“

„Ja? Nič. Lem som mu vysvetlila, že tu sa za použitie platí. Nevieť čo ho na tom tak nadchlo. Škeril sa ako paván a potom sa kamsi rozbehol...“

V tom momente sa muž vrátil, stále sa nadšene usmieval, a v rukách mal fotoaparát, ktorým bez opýtania sa odfotil zaskočenú Lady.

„Ideš do riti!“ zanáďavala prekvapene a mžikala bleskom oslepenými očami.

Cudzinec so širokým úsmevom úklonou poďakoval a odišiel.

„To bol kto?“ pozerala za ním Eva nechápavo.

„Ále; nejaký magor zo Srí-Lanky,“ pokrútila Lady pohoršene hlavou.

„Že si s ním hovorila po slovensky,“ usmiala sa Eva ironicky.

„Sú slová, ktoré nenájdeš v žiadnej učebnici. Ale myslím, že mi aj tak rozumel,“ opätovala jej Lady ironický úsmev a mávla za príhodou rukou.

Neznámy muž, ktorý sa nepozorovane zjavil v predsienke bez toho, že by pri jeho príchode čo i len vrzli dvere z kaviarne, obe ženy trochu vystrašil, keď sa im nečakane ozval za chrbtom hovoriac zlou angličtinou:

„Ó, I am sorry laddies to disturb you, but I'd like to sale some dolars and you were recomanded to me.

Eva sa s obavou pozrela na Lady:

„Čo hovorí?“

„Že nechce vyrušovať, ale chce predať doláre, a vraj ho poslali za nami,“ povedala Lady pokojne. Rovnako pokojne sa otočila na tajomného neznámeho: „A ktože vás poslal... teda... and who recommended us?“ opýtala sa, a zdalo sa že sa snaží skryť úsmev.

„Friend,“ odvetil muž a pozorne si premeriaval Evu, ktorá sa s ospravedlňujúcim úsmevom radšej opatrne stratila za dverami toalety.

„Tak povedzte tomu vášmu priateľovi,“ usmiala sa Lady, „že má zlé informácie!“

„Pardon?“ otočil sa neznámy opäť k Lady.

„Vravím, aby ste tomu vášmu priateľovi povedali, že zaspal dobu, pán Doboš!“ zastrčila si Lady ruky do vreciek plášťa.

„Ale... to predsa...!“ začal sa zajakávať zaskočený muž, a ani si neuvedomil, že sa nezajakáva po anglicky.

„Vidím, že vaša práca je stále namáhavejšia,“ uznanlivo pokývala Lady hlavou. „Ešte aj ovládať cudzie reči.“

Muž sa jej pozorne zadíval do tváre, potom sa opatrne opýtal:

„Lady? A mne sa zdalo, že vás poznám.“

„Pozerám, že odkedy prešlo ŠTB do ilegality, tak máte aj nový prístup k ľuďom,“ povedala s ironickým uznaním. „Tam v staničnej putike ste mi pokojne tykali.“

„Ale... to... ja...!“ nevedel zrazu čo povedať.

„A koho sa vám podarilo udať, že ste tak postúpili?“

„No... nikoho. To je už taká doba...“

„Vidíte, čo narobí taká demokracia?!“ pokývala Lady chápavo hlavou. „V krčme si dnes už každý môže hovoriť, čo chce, a že vy ste takmer prišli o prácu, to nikoho nezaujíma.“

„A vôbec!“ uvedomil si muž zrazu svoje postavenie. „Prestaňte si zo mňa robiť srandu, lebo...!“

„Lebo čo?“ usmiala sa pokojne Lady. „Pozerám, že slovník zostal, akurát argumentov je akosi pomenej.“

„Veď... veď ešte raz...“ vystrčil muž výhražne ukazovák, no napokon len zlostne mávol rukou a odišiel na záchod.

„To skôr tebe by mali hovoriť Ukecaný Ferko; ty ochranca verejného myslenia!“ zahundrala Lady.

„Dobrý večer prajem!“ ozval sa zrazu známy hlas.

Lady sa obzrela.

V rozhrnutom závese stál Viktor oblečený v obleku a zoširoka sa usmieval.

„Viktorko!“ neskryvala Lady úprimnú radosť. „Kde ste sa túlili? Neboli ste tu niekoľko týždňov.“

„Štátnice, pani Lady; štátnice,“ odpovedal Viktor a podišiel k pultíku.

„To som si mohla myslieť,“ usmiala sa Lady chápavo. „Mladosť si žiada svoje.“ Tajomne stíšila hlas. „A vybrali ste si nejakú?“

„Nejakú... koho?“ nerozumel Viktor.

„No tak; predom mnou sa naozaj nemusíte hanbiť. Nevravte, že sa vám niektorá z tých štátnic nepáčila viac ako iné.“

„Už rozumiem,“ zasmial sa Viktor, „ale musím vám vysvetliť, že štátnice, nie sú ani tanečnice z Lúčnice, ani nič podobné, ale štátne skúšky. Záverečné skúšky na vysokej škole.“

„Aha,“ pochopila Lady. „A vybrali ste si nejakú... teda; ako dopadli?“

„Ony dobre, a tým pádom ja dnes dopadnem asi veľmi zle,“ usmial sa Viktor a chytil Lady za ruku. „Začneme šampanským alebo budeme rovno pokračovať Becherovkou?“

Z dámskej toalety vystrčila hlavu Eva. Opatrne sa rozhliadla. Keď zbadala Viktora uznanlivo si ho premerala pohľadom:

„Ajhľa; náš obľúbený hosť! Dnes vyzeráte obzvlášť dobre.“

„Eva!“ zamračila sa Lady.

No tá len mávla rukou, podišla k Viktorovi a nečakane ho objala tak, že mu pri tom dôverne strčila ruky pod sako.

„Prečo sa vlastne niekedy nepristavíte aj pri mne. Bojíte sa, že by Lady žiarlila?“

„Ja... možno sa niekedy zastavím...“ vymanil sa zaskočený Viktor z Evinho objatia.

Tá sa len milo usmiala a pobrala sa k odchodu.

Lady jej však zastúpila cestu, chytila Evu za rameno a výhražne na ňu pozrela.

Eva sa tvárila, akoby nevedela o čo ide.

Lady bez slova nastavila otvorenú dlaň.

Eva jej podráždene, resignovane položila do nej Viktorovu peňaženku a zahundrala:

„Chcela som mladému len ukázať, aké nástrahy na neho všade číhajú.“

Lady vrátila peňaženku prekvapenému Viktorovi a s vážnou tvárou sa otočila na Evu:

„To už nikdy nerob! A upozorni láskavo aj svoje kolegyně!“

Eva mykla plecami: „No, no, no! Veď sa až tak veľa nestalo!“

V tom momente vybehol zo záchodu Doboš a s nadšením sa obrátil na Viktora:

„Všetko som videl mladý muž! Som vašim korunným svedkom! Dúfam, že mienite zavolať políciu a okamžite zahlásiť pokus o krádež.“

„Ja? Ale... to vari... veď sa nič nestalo,“ obzeral sa Viktor ničomu nerozumejúc.

Eva na neho pozrela vďačným pohľadom, a pre istotu sa rýchlo stratila za dverami vedúcimi do hotelovej kaviarne.

„Rozmyslite si to, mladý muž,“ nechcel tajný len tak ľahko prísť o ohromnú šancu. „Nabudúce to už nemusí dopadnúť tak dobre!“

„Ale ja som si to už rozmyslel,“ trval pokojne na svojom Viktor.

„Aha; chápem! Vy patríte tiež k nim!“ rozčúlil sa Doboš. „Veď sa ešte stretneme!“ Pohroziac prstom sa chcel pobrať do kaviarne hľadať inú šancu na povýšenie, alebo si dať k baru jedno služobné pivo. Lady ho však zastavila.

„Pán Doboš!“

„Čo ešte?!“

„You must pay for using!“

„Čože?“

„Jedno euro; boli ste tam dosť dlho.“

Tajný hodil na tanierik mincu a zlostne odišiel.

„A to bol zas kto?“ pozeral za ním viac ako prekvapene Viktor.

„Kto asi?“ uškrnula sa Lady.

„Tajný?“

„Jeden z najtajnejších.“

Viktor sa zasmial:

„Tak ja idem teda niečo zobrať. Hneď som späť.“

Lady za ním zamyslene pozerala a hundrala si sama pre seba:

„Viktorko, Viktorko; sem by ste vari radšej ani nemali chodiť.“

Zo zásuvky stola vytiahla časopis, chvíľu v ňom bez záujmu listovala, no zaujala ju až celostranová krížovka. V šuplíku sa snažila nájsť ceruzku. Tejto činnosti venovala toľkú pozornosť, že si ani nevšimla nového prichádzajúceho.

„Dobrý večer, Lady!“ ozvalo sa zrazu vedľa nej.

Lady zaskočene zdvihla zrak, no hneď sa priateľsky usmiala:

„Vitajte, pán profesor! Čože tak neskoro?“

„Povinnosti,“ usmial sa profesor a položil na pult niekoľko hrubších časopisov.

„Ďakujem! Ale prečo si robíte také výdavky?“

„Aké výdavky Lady? Vám budem večným dlžníkom aj keby som vám rovno kúpil celú tlačiareň,“ pohladil ju po ramene. „A čo krížovky? Darí sa?“

„Ujde to. Viete vy napríklad, čo je to YLO?“

Profesor s úsmevom pokrútil hlavou.

„Druh slona na tri,“ zatvárila sa Lady múdro. „PILAF je zas druh tureckého rizota na päť. Alebo arménska archeologická lokalita na štyri je, prosím pekne, ARNI. Samé dôležité veci. Ale čo sú to štátnice, som sa dozvedela až dnes.“

Profesor sa zasmial:

„Všetko má svoj čas. Až ich raz budete na niektorej škole robiť, tak vám to už ani nedôjde.“

Viktor sa vrátil s táckou v rukách. Bolo na nej niekoľko poldecákov a dve kávy. Keď zbadal profesora, na moment sa zarazil.

„Dobrá večer!“

„Dobrá večer!“ priateľsky odzdravil profesor. Vidím, že sa tu chystá oslava; napokon veď máte aj pádny dôvod. Gratulujem k úspešným štátniciam!“

Viktor bol očividne zaskočený.

„Ďakujem! Pani Lady vám už stihla...?“

„Nie. Bol som dnes popoludní na vašej fakulte; tam mi povedali. Ak budete mať trochu čas, zastavte sa na pár slov; potreboval by som s vami hovoriť.“

Profesor priateľským gestom pozdravil Viktora i Lady a odišiel.

„Moja večná záhada,“ pozeral za ním Viktor.

„Ako hovorí pán profesor, všetko má svoj čas,“ usmiala sa Lady. „Raz sa možno dozviete.“

Viktor pokýval hlavou a podal Lady pohárik: „Tak na tie štátnice a na vás, ktorá to má celé na svedomí.“

Lady sa s chuťou napila, a potom kývla hlavou smerom k dverám do kaviarne:

„Mali by ste ísť za pánom profesorom. Určite vás čaká.“

„Ako myslíte,“ prikývol Viktor, „Pripijem si aj s ním, a hneď som späť.“

Z kaviarne bolo počuť hudbu a spev Evy. Lady v takých chvíľach často rozmýšľala o tom, čo všetko musela urobiť, aby jej vedúci dovolil spievať. Alebo má vedúci možno len ešte horší hudobný sluch ako Eva.

Keď Eva skončila, ozval sa nevýrazný potlesk a kapela pokračovala v produkcii vlastných úprav slávnych skladieb, čím síce predošli zážitok veľmi nenapravila, ale z hostí ich aj tak nikto nepočúval.

Viktor sa naozaj vrátil onedlho, a na prvý pohľad bolo vidieť, že je dosť zaskočený. Bez slova podišiel k svojmu poháriku a napriek svojmu zvyku dopil ho na jeden dúšok.

„Nuž čo; porozprávali ste sa?“ opýtala sa Lady s neskrývanou zvedavosťou.

„Porozprávali?“ zamyslel sa Viktor. „Vlastne ani nie. Pán profesor mi hneď prvou vetou vyrazil dych, a tak som mlčal až do konca.“

„Vari niečo zlé?“

„Zlé? Pani Lady; ešte horšie,“ povedal naoko vážne Viktor. „Už sa nemám ako vyhovoriť, že nemôžem splniť, čo som vám kedysi pred rokmi sľúbil v jednej zadymenej staničnej krčme.“

„Aha,“ povedala ironicky Lady a zobrala do ruky ďalší z poldecákov. „Takže teraz, keď už všetkému akože rozumiem, môžeme si na to pripíť.“

„Presne tak,“ rozosmial sa Viktor a nenechal ju na štrngnutie dlho čakať. „Pamätáte sa, keď som raz povedal, že jedného dňa napíšem o vás divadelnú hru, a vy v nej budete hrať hlavnú postavu? Tak ten deň je dnes.“

Lady takmer zabehlo. „Ale to predsa...“

„Máte pravdu,“ súhlasne pokýval Viktor hlavou, „Písať začnem až zajtra. Dnes máme iné povinnosti.“

„Nevadí, že stále nerozumiem?“ opýtala sa Lady s takmer detskou úprimnosťou.

Viktor sa znovu rozosmial, no napokon usúdil, že je naozaj potrebné vysvetliť hoci len to málo čomu rozumie aspoň on.

„Pán profesor totiž, neviem síce prečo, ale hovoril o mne s nejakým svojim známym, ktorý je riaditeľom jedného z mojich obľúbených divadiel, a ten mi vraj ponúka spoluprácu. Takže, drahá Lady, začínam plniť vaše ďalšie želanie. Chceli ste predsa byť herečkou.“

„To bolo dávno,“ usmiala sa Lady hanblivo.

„Dávno! Raz bude aj dnešok dávno. A napokon, aký strach, veď budete hrať samú seba.“

„A to v naozajstnom divadle?“

„V tom najnaozajstnejšom.“

„Pre mňa by sa tam nejaká úloha nenašla?“ ozvala sa od dverí Eva, ktorá bola nepovšimnutým svedkom posledných viet rozhovoru.

„A čo by si tak mohla hrať ty?“ opýtala sa Lady trochu nahnevane, lebo si uvedomila, že ju Eva pristihla pri slabej chvíli.

„Hoci tak ako ty; samú seba,“ odvetila pokojne.

„Nuž napokon...“ usmial sa zamyslene Viktor, „Možno sa mi podarí vybaviť aj to.“

Pozrel sa na Evu, a povedal opatrne:

„Ale musím vás upozorniť, že tam budete zarábať výrazne menej, ako tu.“

„Čo by človek neurobil pre umenie,“ usmiala sa Eva laškovne.

Lady mávla nad ňou rukou, chytila Viktora za rameno, a zobrala ho bokom.

Stíšila hlas:

„A keď už budem v tom naozajstnom divadle, nemohla by som tam robiť aj... ..toaletárku?“

5.

Kdesi zobďaleč bol počuť pravidelný klepot kolies prechádzajúceho vlaku i nezrozumiteľné hlásenie uhuhlaného staničného rozhlasu. Avšak dominantnejším zvukom bolo takmer neustále šumenie tečúcej vody v pisoároch, ktoré vychádzalo spoza dverí označených jediným písmenom „M“ a žblnkotavý zvuk naplňajúcich sa splachovačov spoza dverí s označením „Z“. Neďaleko dverí stál starý ošarpaný kancelársky stôl, evidentný pozostatok nejakého zrušeného úradu. Za stolom sedela Lady vo vyblednutom plášti a zaujato delila rolku toaletného papiera na jednotlivé kúsky, ktoré potom nevelkým nožom prerezala ešte na polovicu.

Z dverí ženského záchodu vyšla Eva. Oblečená bola v šatách, ktoré mali budiť dojem vyššej hodnoty, ale v skutočnosti sa im to veľmi nedarilo. Urobila zopár krokov, potom zastala a udivene pozerala na Lady, ktorá si ju nie len vôbec nevšímala, ale sa dokonca sklonila nad svoj stôl ešte viac, a celá sa prihrbila, akoby bola najradšej, keby Eva tiež prešla okolo bez povšimnutia.

Z portálu sa ozval priškrtený hlas šepkárky:

„Za použitie sa platí!“

Lady sa prihrbila ešte o čosi viac a spod zamračeného obočia opatrne pozrela do hľadiska.

Hlas z portálu zašepkal o čosi nástojčivejšie:

„Za použitie sa platí!“

Lady takmer nenávisťne pozrela na šepkárku bezradne hladiacu na Viktora sediaceho v prvom rade hľadiska, ktoré sa ozvalo prekvapeným šumením.

„Stop!“ zakričal Viktor, vyskočil zo sedadla, ospravedľujúco sa mierne uklonil publiku a vybehol na scénu.

Podišiel k Lady, ktorá si so stále sklopenou hlavou okusovala necht na prostredníku.

„Čo sa deje, pani Lady?!“ zašepkal Viktor.

Lady bez toho aby pozrela na Viktora len nemo mykla plecami.

„Čo sa stalo? Ved' do teraz bolo všetko v poriadku a práve dnes na generálke...?“

Lady sklonenou hlavou ukázala smerom k hľadisku:

„Keď oni sa na mňa všetci pozerajú!“

„No iste. Ved' kvôli tomu prišli. To sú diváci,“ povedal Viktor po krátkom prekvapenom mlčaní.

„Lenže doteraz tu nikdy neboli!“ povedala Lady akoby žalovala.

„Ale ved' ste vedeli, že raz prídu,“ utrel si Viktor spotenú dlaň do nohavíc.

„Ja som na to akosi zabudla.“

„Lady; zabudnúť v divadle na divákov, to je ale dosť nezvyklé!“

Bezradne pokrčila plecami a vyzerala, ako malá bezmocná školáčka, ktorá prišla neskoro na vyučovanie. V inej situácii by sa Viktor pri pohľade na ňu určite rozosmial. Teraz sa však aspoň snažil hovoriť, čo najpokojšie.

„Takže teraz už viete, že sú tu, a skúsime to znovu. Hrajte tak ako vždy doteraz; akoby tu nikto nebol.“

Otočil sa k zákulisiu, kde postávali ostatní herci a kulisáci, a mierne zatlieskal.

„Pôjdeme celý vstup ešte raz!“

Zbehol do hľadiska, ktoré krátkym potleskom oznámilo, že prijalo toto intermezzo s blahosklonným pochopením.

Eva sa vrátila za dvere dámskej toalety, z reproduktorov sa ozvala zvuková kulisa staničnej krčmy a Lady začala znovu deliť rolku toaletného papiera na jednotlivé útržky. Po krátkej pauze vyšla Eva z dverí záchodu a prehnane výrazne prešla akoby náhodou okolo Lady. Tá sa však naďalej nemo krčila nad svojimi útržkami toaletného papiera.

„Za použitie...“ ozval sa z portálu hlas šepkárky, no Lady ju nenechala ani dohovoriť.

Zlostne sa na ňu otočila a zasyčala:

„Ja viem!!!“ Potom sa znovu sklonila nad toaletný papier a bez toho, aby na Evu pozrela povedala opatrne:

„Za použitie sa platí!“

Eva si uľavene vydýchla, vrátila sa, a na tanierik hodila mincu.

„Peh! Dnes už človek ani na toaletu nemôže ísť zadarmo!“

Lady mlčky trhala papier.

„Môže, ale doma!“ ozvalo sa z portálu.

Lady nereagovala ani len pohľadom.

„Môže, ale doma!“ mala čo robiť šepkárka, aby ešte šepkala.

Eva zúfalo hľadela na Lady, ktorá mlčky rezala toaletný papier na malé kúsky.

Viktor sa v hľadisku postavil:

„Lady, ved' hovorte!“

Lady sa pozrela na nešťastného Viktora, a ukázala na šepkárku:

„Ale veď to už povedala ona!“

„Stop!“ povedal Viktor očividne sa ovládajúc a vybehol na scénu.

Podišiel k Lady a zo všetkých síl sa snažil hovoriť čo najpokojšie:

„Lady, texty musíte hovoriť vy, nie šepkárka!“

Lady súhlasne prikývla, no hneď dodala tým svojim žalobným tónom:

„Jej sa dobre hovorí, keď na ňu nikto nepozera!“

Viktor sa nadýchol akoby chcel niečo povedať, no napokon si rezignovane pretrel rukou tvár a zavolať do zákulisia:

„Zavolajte alternantku!“

Svetlá v hľadisku sa rozsvietili a Viktor sa s ospravedlňujúcim úsmevom otočil k publiku:

„Ospravedlňte prosím malú indispozíciu a krátke zdržanie. Približne o dvadsať minút začneme znovu. Ďakujem za pochopenie!“

Publikum, ktoré už naozaj nevedelo, čo je zámer a čo do predstavenia nepatrí, sedelo na svojich miestach ešte dlho potom, čo sa zatiahla opona.

Viktor podišiel k Lady, zobral ju okolo pliec a spolu odchádzali do šatne.

Pre Lady to bolo vari najkratšie vyplnenie dievčenského sna, aké sa kedy komu podarilo.

Tesne pred tým, ako urobila svoj posledný krok na doskách, ktoré pre iných znamenajú svet, s nádejou v očiach sa obrátila na Viktora:

„A budem tu môcť zostať robiť aspoň ako toaletárka?“

6.

Ktovie, koľký krát už v ten deň Lady prekontrolovala kotúčky toaletného papiera za obomi dvermi. Za tými, na ktorých bol v lesklom kove vygravírovaný pánsky cylinder, i za tými, na ktorých bola rovnako prevedená dámska črievička. Znovu prekontrolovala uteráky, zavesené pri veľkom zrkadle nad bieloskvúcimi umývadlami. Skontrolovala nádobky na tekuté mydlo, a na moment slastne privrela oči, keď zacítila jeho príjemnú vôňu. Pozrela sa do zrkadla. Chvíľu na seba zamyslene hľadela, opatrne si pohladila starostlivo upravené vlasy, a zrazu si uvedomila, že takto akosi sa určite cítila Popoluška, keď sa jej podarilo dostať sa do zámku na svoj prvý ples.

Občas sa ozval smiech či nadšený potlesk doliehajúci sem z hľadiska, ba aj hudbu dotvárajúcu práve prebiehajúce predstavenie, tu bolo celkom dobre počuť.

Lady sa strhla zo zasnených myšlienok až keď sa za jej chrbtom nehlučne otvorili dvere a v zrkadle zbadala vchádzajúcu Evu. S výraznou nervozitou hľadala čosi vo svojej kabelke, napokon vytiahla škatuľku cigariet a zapalovač.

Lady sa otočila od zrkadla:

„Ak si chceš zapáliť, pod' do mojej miestnosti!“ ukázala na biele neoznačené dvere v rohu.

„Nechcela si povedať kancelárie?!“ povedala Eva zlostne, ale poslúchla a vošla do nevelkej komôrky, kde sa akurát tak zmestil malý stôl, stolička a polica s poukladanými čistými uterákmi, nádobami s tekutým mydlom a saponáty na leštenie kachličiek a umývadiel.

„Teba premiéra nezaujímam?“ opýtala sa prekvapene Lady a pootvorila malé vetracie okienko, pozorujúc, ako si Eva nervózne zapaluje cigaretu.

„Ako sa mám pozerat', keď musím stále myslieť na to, že som tam mohla hrať aj ja?!“

„Tak sa už nezlostí. Možno sa to ešte podarí vybaviť.“

„Čo sa podarí?! Riaditeľ divadla po tvojom výstupe na verejnej generálke zakázal, raz na vždy, podobné experimenty!“

Lady len nemo pokrčila ramenami.

„Počuješ?!“ ukázala Eva zlostne kamsi za seba. „Tam na scéne hrajú cudzí ľudia náš príbeh a my...“

„Nehrajú náš príbeh, ale môj,“ zodvihla Lady prst. „A vôbec nie sú cudzí; sú to všetko slávni herci!“

„Lady; dnes sa mohol tvoj život konečne zmeniť. Rozumieš?!“ snažila sa Eva ovládať. „Mohla si byť slávna, šťastná, bohatá! Život plný šancí! A ty?!?! Znovu len hajzle...!“

„Toalety! Sme v divadle, Evka,“ upozornila dôrazne Lady.

Eva zlostne mávla rukou. S akýmsi zvláštnym ironickým úsmevom pozrela Lady priamo do očí:

„Už ti povedali, drahá, že tu; tu sa za použitie neplatí?“

„Áno,“ odpovedala pokojne Lady a prisunula Eve malý popolník. „Mám len dopĺňať toaletný papier, mydlo a čisté uteráky. Ale som zamestnankyňou divadla. Rozumieš?! Ak sa ti viac páčilo v staničnej putike, tak sa tam pokojne vráť!“

„Ježišukriste, Lady! Ty si rob, čo chceš, ale uvedomuješ si, že si mi zničila kariéru?!“

„Ja tebe?“ usmiala sa pobavene Lady. „Vari som ti len neprebrala nejakých kunčaftov?“

Eva sa nadýchla na obzvlášť ostrú nadávku, no vtom sa ozvala predohra k ďalšej piesni a Eva sa zaskočene započúvala.

„Toto som mala spievať ja,“ povedala ticho hlasom, v ktorom zlosť vystriedal smútok tak nečakane, že Lady pocítila zrazu k Eve úprimnú ľútosť. Bez úsmevu počúvala, ako Eva potichu spieva, v nepočuteľnom duete, s herečkou, ktorej hlas nemal dosť síl, aby sa spolu s hudbou predral až sem do predsiene divadelných toaliet.

Hudba doznela a ozval sa potlesk publika.

„Počuješ, Lady?“ zašepkala Eva hladiac do zeme, akoby sa chystala ukloniť, „Ten potlesk mal patriť mne.“ Vtom prudko zdvihla hlavu a pozrela Lady priamo do očí. „Rozumieš?! Mne?!?!“ zakričala tak nečakane, že sa Lady ľaknutím mykla.

„Dámy; nerád vás ruším, ale nešlo by to trochu tichšie?“ ozval sa zrazu Viktor, ktorého príchod si ani jedna zo žien nevšimla. „Tam na scéne beží predstavenie,“ ukázal kamsi za seba.

Lady si dala prst na ústa a chápavo prikývla:

„Pravdaže. A ako to ide?“ opýtala sa s úprimnou zvedavosťou.

„Myslím, že zatiaľ dobre; ale pri premiére to už tak býva,“ usmial sa Viktor neisto a trochu nervózne si trel spotené dlane.

Eva zlostne zapichla zvyšok cigarety do popolníka a rovnako razantne odišla.

Viktor za ňou prekvapene pozrel, no potom sa otočil späť k Lady a usmial sa, akoby chcel zahnať svoj vlastný strach:

„Dúfam, že sa zúčastníte popremiérového kokteilu.“

„Preboha; majte rozum, Viktoro!“ zhrozila sa Lady. „Počula som, že okrem kadekoho iného je tu aj sám premiér.“

„Veď od toho je premiér, aby chodil na premiéry,“ zasmial sa Viktor. „Výborná je tá jeho ochranka. Vôbec nevedia, čo sa deje na scéne; neustále pozerajú po divákoch.“

„Majú svoje skúsenosti,“ povedala Lady vážne. „Veď kdesi v Amerike raz tiež jeden prezident nedopozeral predstavenie.“

„Áno,“ prikývol Viktor s úsmevom. „Abrahám Lincoln sa volal; ale to bolo dávno.“

„Veď práve. Možno je najvyšší čas trochu si zaspomínať,“ povedala priškrteným hlasom Lady a tajomne sa usmiala.

„Nestrašte, Lady!“ zdesil sa Viktor. „Mám pocit, že to vaše čítanie novín a všelijakých časopisov má na vás zlý vplyv!“

V tej chvíli sa z hľadiska ozval búrlivý potlesk.

Viktor sa podvedome obzrel za zvukom.

„Prestávka! Budem teraz musieť ísť do salóniku. Ja sa vrátim!“ zavolať už v behu a stratil sa tak rýchlo, že Lady chvíľu rozmýšľala, či vôbec stihol otvoriť dvere.

Foyer i chodby divadla sa zaplnili hlasmi. Občas sa ozval smiech.

Lady mala tento šum prestávok rada, a teraz mu načúvala obzvlášť pozorne.

Za tých niekoľko dní sa naučila rozoznávať rozdiel šumu divadelných prestávok.

Inak znel pri predstavení drámy a úplne inak pri komédii. Inak, keď bolo obecenstvo s predstavením nespokojné a inak, ak sa predstavenie páčilo a diváci sa zabávali.

Zrazu sa prudko otvorili dvere a dnu sa vrátil tajný Doboš. Prísne sa poobzeral a rýchlo nazrel do dverí pánskeho i dámskeho WC.

Lady ho pobavene pozorovala.

„Pán Doboš; neviete sa rozhodnúť, kam patríte?“

„Opustite miestnosť!“ rozkázal. „Ide sem pán minister,“ dodal s patričnou dôležitosťou.

„Nech pokojne príde; ja mu ho neodhryznem!“ usmiala sa Lady.

Doboš, momentálne hrdý člen ostrahy divadelných priestorov, chcel čosi povedať. Nestihol však, lebo v tej chvíli vošiel profesor.

Lady sa na neho priateľsky usmiala, ale hneď ho priškrteným hlasom upozornila:

„Pán profesor, vedela som, že určíte prídete na premiéru a dúfala som, že sa aj zastavíte, no teraz prichádzate v nevhodnej chvíli. Ak budete mať šťastie, tak vás, tuto pán Doboš, nezastreľí, ale na toaletu sa aj tak nedostanete.“

„Lady...!“ zasyčal ochranca zlostne, no okamžite sa úlisne usmial na profesora.

Lady sa prekvapene pozrela na tajného. Začínala mať pocit, že niečomu nerozumie.

„Buďte taký dobrý,“ oslovil profesor svojho anjela strážneho, „Nechajte nás osamote!“

V tej chvíli Doboš názorne predviedol, čo znamená výraz 'vypariť sa'. Len jeho falošný úsmev zostal ešte krátku chvíľu vo vzduchu, ale aj ten sa stratil v prievane, ktorý po sebe jeho majiteľ zanechal.

Lady sa podozrievavo zadívala na profesora:

„Nechcete mi hádam povedať... že vy ste...“

„Nuž...“ rozťahol profesor akoby ospravedlňujúco ruky, ale hneď sa začal obhajovať: „Napokon všetkému ste na vine vy, Lady. Vy ste ma poslali do školy prihovoriť sa za toho vášho mladého priateľa!“

„Za Viktora?“ hľadala súvislosť.

„Áno, za Viktora. Takže jem za to vlastne vďačím rovnako,“ pritakal pobavený jej nechápavým pohľadom a s ospravedlňujúcim gestom vyjadrujúcim, že už naozaj dlhšie nevydrží, stratil sa za dverami označenými cylindrom.

Lady zobrala z poličky čistý poskladaný uterák, podišla k umývadlu a zamyslene hľadela na svoj pokrivený odraz v lesklej batérii vodovodu.

Takto stála aj keď profesor vyšiel z toalety.

Chvíľu ju s úsmevom pozoroval, a potom pristúpil k umývadlu.

Lady sa strhla zo svojho zamyslenia a podvedome ponúkla profesorovi uterák, ktorý držala v ruke.

„Ďakujem, len si najprv opláchnem ruky,“ povedal a nabral si do dlane trochu tekutého mydla.

„Kedysi dávno,“ začal nečakane, „ešte za tých predzamatových komunistov, som rozmýšľal akosi inak ako bolo dovolené, a tak sa postarali, aby som svojimi názormi nekazil uvedomelých študentov.“ Opláchol si ruky a mokrou dlaňou si prešiel po tvári. „Vtedy som sa stal dlhoročným pravidelným hosťom našej staničnej putiky.“

Lady mlčky prikyvovala.

„A keď som sa bol potom na vašu prosbu prihovoriť za Viktora,“ pokračoval, „stalo sa, že som sa akosi nechtiac pripomenul svojim porevolučným bývalým kolegom, a tí ma zavolali späť prednášať.“

„To si pamätám.“ neprestávala prikyvovať Lady. „Chodili ste k nám vtedy stále zriedkavejšie.“

„Bol by som prestal chodiť úplne,“ prijal profesor ponúknutý uterák, „ale hľadal som spôsob, ako sa vám odvdáčiť.“

„Ale to ste nemuseli!“ povedala Lady s takmer dievčenskou rozpačitosťou.

Profesor sa usmial nad jej reakciou: „O dva roky som sa stal dekanom...“

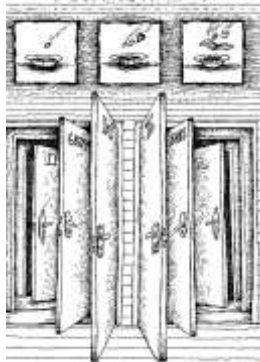
„To som už pracovala v hotelovej reštaurácii, to si pamätám.“

„Presne tak. No a teraz ste v národnom divadle, a mňa predvčerom vymenovali za ministra školstva. Ako som povedal, za všetko vlastne môžete vy.“

Lady najprv napadlo, že by sa asi mala zasmiať, ale nevedela zrazu, či by tým náhodou pána ministra neurazila, a tak si radšej len nevýrazne odkašlala.

Ozval sa gong oznamujúci koniec prestávky.

„Bežím do hľadiska,“ povedal profesor. Rýchlo si pred zrkadlom rukami upravil vlasy a pobral sa na odchod. Pri dverách sa ešte otočil: „Aby som nezabudol; ak by ste mali záujem, kedykoľvek sa pre vás nájde miesto na ministerstve, alebo ak chcete, priamo vo vládnej budove.“

Lady chvíľu trvalo, kým sa dostatočne nadýchla.

„Mohla by som robiť toaletárku na vláde???“

„Nuž ako chcete,“ zasmial sa profesor, „hoci to som nemal na mysli...“ V tej chvíli otvoril dvere a zostal stáť tvárou v tvár Viktorovi, ktorý v každej ruke držal poldecák a so zvláštnym výrazom hľadel na profesora.

„Dobrý večer!“ pozdravil takmer šeptom.

„Dobrý večer, Viktor! A gratulujem! Dnes vás čaká veľký úspech.“

„Kiež by ste mali pravdu, pán minister,“ pokúsil sa o úsmev. „Dúfam, že prídete potom na recepciu!“

„Pravdaže; rád!“ chytil Viktora jemne za plece a naklonil sa k nemu: „A nezabudnite zobrať aj Lady!“

Mávnutím ruky oboch pozdravil a pobral sa smerom k lôžam.

Viktor pomaly podišiel k Lady a bez slova jej podal jeden z pohárikov.

„Počuli ste, Viktorko?“ prijala pohár a v očiach mala úprimné nadšenie. „Môžem ísť robiť na vládu.“

„Počul som všetko,“ povedal Viktor potichu, a akoby sa chcel ospravedlniť, rovnako potichu dodal:

„Tajný Doboš ma nechcel pustiť dnu, a tak som nechtiac stál pri dverách.“

Naznačil štrngnutie, a napriek svojím zvykom, vypil svoj pohár na jedenkrát.

Lady na neho prekvapene pozerala:

„Stalo sa niečo?“ opýtala sa s obavou.

„Áno,“ povedal zamyslene, „Len som to doteraz nevedel.“

Svoj prázdny pohár položil na okraj umývadla, pomaly podišiel k Lady, a hoci to mohlo pôsobiť teatrálné, skôr ako stihla čokoľvek urobiť, zobral jej ruky do svojich dlaní a vd'ačne ich pobožkal.

„Ale, Viktorko, čo to robíte?!“ hľadela užasnuto.

„Ďakujem!“ zašepkal.

Možno chcela odľahčiť vážnosť chvíle, a tak s úsmevom povedala:

„Určite som jediná hajzelbaba na svete, ktorej niekto pobožkal ruku.“

Viktor sa pozrel Lady do oči. Tá ospravedlňujúco prikývla a zašepkala:

„Ja viem; toaletárka.“

Jemne sa vymanila z Viktorových dlaní a začala sa v rozpakoch upravovať:

„Nemáte mi byť za čo vd'ačný, Viktor. Nebyť vás, tak som doteraz v tej staničnej diere. A dnes? Som zamestnankyňou naozajstného divadla.“ Zrazu sa tajomne usmiala, zdvihla ukazovák, a zo skrinky s metlami vytiahla načatú fľašu Becherovky.

Doliala obom.

„A tu v divadle aj zostanem,“ povedala tajomne. Poobzerala sa naokolo, naklonila sa k Viktorovi a stíšila hlas:

„Do vlády môže hocikto, ale do divadla len ten, komu sa podarí zohnať lístky. A ja mám vstup zdarma.“

KONIEC

